

CRÒNICA DE LA JORNADA «LA CODIFICACIÓ DEL DRET DE CONSUM EN EL DRET CIVIL CATALÀ», CELEBRADA A LA UNIVERSITAT DE BARCELONA EL 25 DE MARÇ DE 2014

El propassat dia 25 de març es va celebrar a la Facultat de Dret de la Universitat de Barcelona la jornada «La codificació del dret de consum en el dret civil català», dirigida per la doctora Maria Rosa Llácer Matacás, catedràtica de dret civil de la Universitat de Barcelona, i la doctora Mariló Gramunt Fombuena, professora titular de dret civil de la Universitat de Barcelona i presidenta de la Junta Arbitral de Consum de Catalunya. L'acte va constituir una activitat del Grup de Recerca en Dret Privat, Consum i Noves Tecnologies (GREDINT 944 SGR 2009) i es va emmarcar en l'execució del projecte «La nova contractació privada: disseny i codificació d'instruments reequilibradors en contextos d'asimetria negocial» (DER2012-32667). Va comptar amb la col·laboració del Grup de Dret Civil Català UB-UAB (221 SGR 2009) i amb el suport organitzatiu de l'Escola de Postgrau de la Facultat de Dret de la Universitat de Barcelona.

L'objectiu primordial d'aquesta jornada ha estat constituir un marc de difusió i un fòrum de debat sobre com s'ha de desenvolupar la decisió del legislador català d'integrar la regulació dels contractes de consum en el dret civil, concretament en el Projecte de llibre sisè del Codi civil de Catalunya (CCCat), relatiu a les obligacions i els contractes. Durant la jornada es va constatar que el futur llibre sisè del CCCat ha d'incloure la contractació que afecta els consumidors, tal com estableix l'article 3f de la Llei 29/2002, sense perdre de vista que s'esdevé entre persones que no se situen en un pla d'igualtat. En efecte, el consumidor ocupa una posició més feble que cal tenir present durant tot l'*iter* contractual i que també s'ha de reflectir en la regulació del dret contractual.

La sessió inaugural va estar presidida pel doctor Enoch Albertí Rovira, degà de la Facultat de Dret, i la presentació de la jornada va ser a càrrec de José Alberto Marín Sánchez, vicedegà de l'Il·lustre Col·legi de Notaris de Catalunya i vocal de la Secció d'Obligacions i Contractes de la Comissió de Codificació de Catalunya, i d'Alfons Conesa i Badiella, director de l'Agència Catalana de Consum.

La primera conferència del matí va ser a càrrec d'Antoni Mirambell Abancó, catedràtic de dret civil de la Universitat de Barcelona i president de la Secció d'Obligacions i Contractes de la Comissió de Codificació de Catalunya, que va abordar la qüestió competencial catalana en matèria d'obligacions i contractes. La seva intervenció va posar en relleu els principals problemes existents en relació amb la vaguetat de la reserva estatal de les bases de les obligacions contractuals (art. 149.1.8 de la Consti-

tució espanyola). El doctor Mirambell va evidenciar que l'ambigüïtat de la norma permet totes les interpretacions possibles, des de les més restrictives per la competència catalana fins a les més àmplies. Tanmateix, va manifestar que aquesta contesa interpretativa s'ha vist avivada pel fet que ni el Tribunal Constitucional ni el legislador estatal han contribuït a delimitar l'extensió de la reserva estatal respecte a les bases de les obligacions contractuals. Finalment, el ponent va compartir amb l'auditori el seu judici particular que, prenent com a base l'article 129 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya del 2006, la tesi que s'ha de seguir és la coneguda com a *àmplia* o *autonomista*, segons la qual el Parlament de Catalunya pot legislar sobre totes les matèries de dret civil amb l'únic límit de les matèries reservades a l'Estat espanyol. A continuació, Maria Rosa Llácer Matacás, catedràtica de dret civil de la Universitat de Barcelona i vocal de la Secció d'Harmonització de la Comissió de Codificació de Catalunya, va fer una exposició centrada en la codificació del dret de consum com a matèria civil. Va reivindicar la naturalesa civil del dret contractual de consum i va avaluar la novetat que ha representat la Proposta de Codi mercantil en qualificar-lo com a matèria mercantil. El dret civil també protegeix col·lectius —com ara el dels consumidors— amb finalitats socials i cal delimitar quins aspectes han de ser objecte d'una llei especial i quins cal incorporar en el futur llibre sisè del Codi civil català i conformin així dret comú (art. 111-4 CCCat). En primer lloc, la ponent va definir les regles contractuals de consum que alteren les regles generals contingudes en els codis civils, per a esbrinar, posteriorment, quines normes redistributives es poden reconduir a principis civils. Aquestes últimes s'han d'incorporar al Codi civil per a conformar dret comú, no necessàriament restringit a escenaris de consum. Aquest primer bloc de ponències va ser moderat per Carles Enric Florensa i Tomàs, catedràtic de dret civil de la Universitat de Lleida.

Després d'un col·loqui en què hi va haver una alta participació i d'una oportuna pausa cafè, van tenir lloc les darreres ponències del matí, moderades per Gemma Rubio Gimeno, professora agregada de dret civil de la Universitat de Barcelona. La primera, relativa a la codificació del dret de consum i als models de dret comparat existents, va ser a càrrec de Sergio Cámara Lapuente, catedràtic de dret civil de la Universitat de La Rioja. El ponent es va centrar, essencialment, en l'anàlisi de les diverses tècniques legislatives emprades en altres estats i va valorar els avantatges i els inconvenients d'incorporar les normes de consum al Codi civil o de preservar-les autònomament en un codi de consum. Tanmateix, la importància del dret comparat a l'hora de determinar quines matèries han d'incloure's o d'excloure's de l'àmbit propi de la protecció dels consumidors no va passar desapercebuda. Seguidament va prendre la paraula Mariló Gramunt Fombuena, professora titular de dret civil de la Universitat de Barcelona i vocal de la Secció d'Obligacions i Contractes de la Comissió de Codificació de Catalunya, la qual va tractar l'abast de la incorporació de les normes de consum al Codi civil català. Gramunt va iniciar la ponència presentant un «full de ruta» per a desenvolupar el llibre sisè del Codi civil de Catalunya en execució de

l'article 3 de la Llei 29/2002, de 30 de desembre (primera llei del Codi civil de Catalunya) i va acabar aportant propostes *de lege ferenda* per a una futura regulació dels contractes de consum. Respecte a aquesta qüestió, destaquem la proposta de reservar per al Codi de consum de Catalunya el desenvolupament de les relacions de consum que representen una protecció superior del consumidor i d'incorporar al Codi civil català les relacions de consum estàndard. María Paz García Rubio, catedràtica de dret civil de la Universitat de Santiago de Compostel·la, va presentar l'última ponència del matí, centrada en el tractament del dret a la informació precontractual. La ponent va respondre negativament a la pregunta formulada en el títol de la seva ponència, «Del dret especial al dret general?», i va destacar l'increment de l'extensió i la intensitat del deure d'informació precontractual en la contractació civil moderna. La ponència va diferenciar el tractament de la informació com a deure unilateral i com a deure bilateral. El primer deure d'informació es compleix enfront d'una part amb dèficit informatiu (consumidor, client de serveis complexos, etc.), mentre que el segon resulta d'un deure de lleialtat recíproca (en alguns contractes de serveis). És un exemple paradigmàtic del primer l'Ordre EHA/2899/2011, de transparència i protecció del client dels serveis bancaris, mentre que la regulació del contracte de serveis en el *Draft Common Frame of Reference* i el Projecte de la Comissió General de Codificació ho són de la informació precontractual bilateral.

El matí va finalitzar amb un intens debat en el qual van participar professionals del sector i juristes de reconeguda competència.

La sessió de la tarda fou moderada per Maria Rosa Llácer Matacás i es va obrir amb la ponència relativa a la conformitat amb el contracte en el Codi civil, a càrrec de Juana Marco Molina, catedràtica de dret civil de la Universitat de Barcelona i vocal de la Secció d'Obligacions i Contractes de la Comissió de Codificació de Catalunya. La ponent va posar de manifest que una de les pedres de toc de la moderna dogmàtica del dret d'obligacions és el concepte de *conformitat amb el contracte*, que el futur llibre sisè del Codi civil de Catalunya incorpora com a objecte d'una nova obligació del venedor, en sintonia amb els textos internacionals del dret contractual harmonitzat. Entre d'altres qüestions, l'autora va delimitar el contingut dels apartats 2 i 3 de l'article 621-20 de l'Avantprojecte de llibre sisè del CCCat i va destacar que el precepte ha optat per generalitzar a tota compravenda (sigui o no de consum) l'anomenat índex «*subjectiu*» de la *conformitat*. És a dir, la ineptitud del bé lliurat per a l'ús particular manifestat pel comprador al venedor en el moment de concloure el contracte constitueix també una manca de conformitat, sempre que el venedor hagi admès la possibilitat d'aquest ús especial. La ponent va complementar la seva exposició amb la verificació de l'aplicació de la manca de conformitat que està fent la jurisprudència i va destacar que la noció de *conformitat amb el contracte* ha contribuït a superar la manca de certesa jurídica existent, que fins ara derivava de la tradicional distinció entre vici ocult i incompliment contractual. De la perfecció del contracte i el dret de desistiment va parlar Lúcia Arnau Raventós, professora agregada de dret civil de la

Universitat de Barcelona, que va manifestar que les condicions i els requisits d'exercici del dret a desistir s'haurien d'unificar i de recollir en el llibre sisè del CCCat. La doctora Arnau va constatar que la facultat de desistir es projecta sobre contractes perfeccionats. Això no exclou que hi hagi mecanismes per mitjà dels quals es pugui facilitar al consumidor la possibilitat de reflexionar sobre el seu interès en el contracte abans de la seva perfecció. En qualsevol cas, el CCCat hauria de fer-se ressò de la no-necessitat del consumidor de provar ni al·legar cap motiu o causa per a exercir el dret, ja que la facultat de desistiment s'atorga a l'efecte que el consumidor pugui plantejar-se l'oportunitat i la conveniència del contracte. També s'hauria d'establir la naturalesa receptícia i no formal de la declaració de voluntat per mitjà de la qual s'exerceix. Finalment, la doctora Arnau va remarcar que una protecció efectiva del consumidor exigeix que els professionals l'informin degudament de la facultat i les condicions d'exercici del desistiment. L'últim ponent de la jornada, el notari Ángel Serrano Nicolás, hi va intervenir amb la ponència «Compravenda d'immobles: dret civil i especialitats». Serrano va donar una visió crítica sobre la consideració mercantil de la compravenda d'immobles en la Proposta de Codi mercantil i va posar en relleu que un immoble (o almenys el seu aspecte més essencial d'habitatge habitual tot i ser adquirit a una societat promotora) no és una mercaderia ni tampoc és assimilable a un bé de consum. Va destacar així mateix que no tots els immobles estan liberalitzats —és el cas dels habitatges de protecció oficial— i que no és possible equiparar l'*immoble-inversió* amb l'*immoble-habitatge*. El ponent també va posar en dubte la constitucionalitat de l'eventual modificació de la naturalesa de la legislació civil, que, per l'acció de la Proposta de Codi mercantil, passaria de ser base dogmàtica i dret comú a ocupar la funció de «règim subsidiari de segon grau».

El darrer bloc de la jornada va finalitzar amb un debat final en què la discussió sobre la mercantilització del dret de consum va ser la gran protagonista. Cal destacar que no van ser poques les intervencions que es van posicionar a favor de l'opinió que veu en la «unitat de mercat» un pretext per a privar les autonomies de competències legislatives, en aquest cas en referència a les relacions de consum.

Va clausurar la jornada Santiago Ballester i Muñoz, director general de Dret i d'Entitats Jurídiques de la Generalitat de Catalunya, qui va fer palesa la seva satisfacció per l'elevat interès científic de la jornada, la bona resposta dels assistents i la intensitat del debat. Així mateix, va destacar l'excel·lència de l'organització i va agrair al GREDINT la iniciativa científica i l'oportunitat del tema debatut.

Eva Cordobés Millán
Doctora en dret
Universitat de Barcelona